

Apjir/ e-ISSN: 2602-2893

Cilt: 8, Sayı: 2, 2024, ss. 258-282/ Volume: 8, Issue: 2, 2024, pp. 258-282

Journal homepage: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/apjir>

ARAŞTIRMA MAKALESİ/RESEARCH ARTICLE

CAMBRIDGE ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN ERKEN DÖNEM MUSHAF YAZMALARINI

Sümevra GÜRPINAR

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri, Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur

Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Social Sciences, Basic Islamic Sciences, Master's Student Burdur/Türkiye

gurpinarsumeyra@gmail.com

orcid.org/0009-0008-4779-8212

ror.org/04xk0dc21

Fatih CANKURT

Dr. Öğr. Üyesi Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü, Kur'an-ı Kerim Okuma ve Kıraat İlmî Ana Bilim Dalı, Burdur

Assist. Prof. Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Department of Basic Islamic Sciences, Qur'anic Recitation, Burdur/Türkiye

fcankurt@mehmetakif.edu.tr

orcid.org/0000-0001-9352-429X

ror.org/04xk0dc21

Öz

Erken dönem mushaf yazmaları her daim Batılı araştırmacıların ilgisini çekmiştir. Bu ilginin temelinde Kur'an-ı Kerim'in bir beşer kelâmı olduğu noktasındaki iddiaları ispat amacının önemli rol oynadığı tahmin edilmektedir. Zira oryantalistlerin Kur'an tarihi üzerine yaptıkları değerlendirmeler buna işaret etmektedir. Oryantalistlerin erken dönem mushaflar üzerinden ürettikleri Kur'an'ın metin tarihi ile ilgili senaryolara baktığımızda, İslâm dünyasında, karşı tez oluşturabilecek çalışmaların sayısının yeterli olmadığı bilinmektedir. Bu bakımdan söz konusu mushafların varlığından haberdar olarak, günümüz araştırma ve bilim dünyasına bu mushafları kazandırmak elzemdir. Araştırmada Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi'nin "Islamic Manuscripts" koleksiyonunda bulunan ve tarihleri H. 2-4. yüzyıl arasında değişen 46 adet el yazması mushaf incelenmektedir. Bu eserlerin tamamını bütün ayrıntılarıyla ele almak müstakil bir çalışmaya konu teşkil edecek mahiyet taşıdığı için mushaflar temel fiziksel özellikleri açısından detaylı bir şekilde incelenmiş, kütüphane kaynaklarında verilen bilgilerden de istifadeyle, tanıtılmaya gayret edilmiştir. Çalışmayla, alana ilgi duyan araştırmacılara bir basamak vazifesi ifa edebilme hedefi gözetilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Yazma Eser, Mushaf Tarihi, Erken Dönem Mushaflar, Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi

Geliş Tarihi: 24.07.2024

Doi: doi.org/10.52115/apjir.1521832

Kabul Tarihi: 08.08.2024

CAMBRIDGE ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN ERKEN DÖNEM MUSHAF YAZMALARI

EARLY MUSHAF MANUSCRIPTS FOUND IN THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE LIBRARY

Abstract

Early mushaf manuscripts have always attracted the attention of Western researchers. It is estimated that the aim of proving the claims that the Holy Quran is a human word plays an important role in the basis of this interest. Because the evaluations made by orientalisks on the history of the Quran point to this. When we look at the scenarios related to the textual history of the Quran produced by orientalisks based on early mushafs, it is known that the number of studies that can form a counter-thesis is not sufficient in the Islamic world. In this regard, it is essential to be aware of the existence of these mushafs and to bring these mushafs to today's research and science world. In the research, the manuscripts in the "Islamic Manuscripts" collection of the Cambridge University Library, dated 2-4 H. 46 manuscript manuscripts ranging from 10th century to 19th century are examined. Since discussing all of these works in full detail would be the subject of a separate study, the mushafs were examined in detail in terms of their basic physical properties, and an effort was made to introduce them by making use of the information provided in the library resources. The aim of the study was to serve as a stepping stone for researchers interested in the field.

Keywords: Quran, Manuscripts, History of Mushafs, Early Mushafs, Cambridge University Library

Atıf / Cite as: Gürpınar, Sümeyra - Cankurt, Fatih. "Cambridge Üniversitesi Kütüphanesinde Bulunan Erken Dönem Mushaf Yazmaları". *Apjir* 8/2 (Ağustos 2024), 258-282.

Giriş

Kur'an-ı Kerîm vahiy yolu ile Hz. Muhammed'e indirilmiş, o indirilen âyetleri ezberleyerek¹ büyük bir titizlikle ashâbına tebliğ etmiştir. Aynı titizlik içerisinde Allah Rasûlü'nden âyetleri şifâhen alan ashâb, Kelamullâhı hıfzedip yazı ile de muhafaza altına almışlardır. Zeyd b. Sâbit'in (ö. 45/665) "Biz Rasûlullah'ın huzurunda Kur'an'ı deri parçalarına yazardık"² sözü Kur'an'ın Rasûlullah döneminde mevcut malzemeler³ üzerine yazıldığını göstermektedir. Bununla beraber ashâb-ı kirâm'dan bazıları Rasûlullah'ın tebliğ ettiği âyetleri peyderpey yazıp, kendilerine hususî bir mushaf oluşturmuşlardır.⁴ Hz. Peygamberin vefatının ardından hilâfet görevine gelen Hz. Ebubekir (ö. 13/634) döneminde, birtakım sebeplerden⁵ mütevellit muhtelif malzemelerde yazılı Kur'an

¹ Kiyâme 75/16

² Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî, *Fedâilu's- Sahâbe* nşr. Vasiyyullâh Muhammed Abbâs (Beyrut: Muessesetu'r-Risâle, 1404/1983), "Fedâilu's- Sahâbe", II (No. 906); Ebû Bekr b. Ebû Şeybe Abdullâh b. El-Absî, *el-Musannef*, nşr. Sa'd b. Nâsır eş-Şetrî (Riyad, Dâru Kunûzi İşbîliyâ, 1436/2015), "el-Musannef", XI (No. 74).

³ Kullanılan malzemelerle ilgili bilgi için bkz. Muhammed Hamîdullah, *Kur'an-ı Kerim Tarihi*, çev. Salih Tuğ, (İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1993), s.43; Kasım Şulul, "Cem'ü'l- Kur'an (Kur'an-ı Kerim'in Mushaf Haline Getirilmesi)", *Siyer Araştırmaları Dergisi*, 1, (Aralık 2016),18.

⁴ Ebû Bekr Abdullah b. Ebî Dâvûd Süleymân es-Sicistânî, *Kitâbü'l-Meşâhif*, nşr. Muhammed b. Abduh (Kahire: el-Fârûku'l-Hadîse, 1423/2002), 39-60; Mehmet Emin Maşalı, "Mushaf", *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 2020), XXXI/254.

⁵ Alaeddin Ali b. Muhammed b. İbrâhim el- Bağdadî el-Hâzin, *Lübabü't- te'vil fi meani't-tenzil, tefsîrül-Hâzin*, (Beyrut: Dârü'l-Kütübî'l İlmîyye, 2010), 1/9.

âyetleri cem' edilmiştir.⁶ Hz. Osman (ö. 35/656) dönemine gelindiğinde ise, Hz. Ebubekir zamanında iki kapak arasına alınan mushaf, istinsah edilerek dönemin önde gelen İslâm beldelerine gönderilmiştir.⁷ Hareke ve noktalama olmadan istinsah edilen bu mushaflar bütün sahih kıraatleri ihtiva ediyordu.⁸ "Aynı hat ile ifade edilemeyen çok az sayıdaki kıraatler ise, muhtelif mushaflara tevzî edilmişti".⁹ Yaklaşık on dört asır önce yazılan bu nüshaların, yüzyıllar boyunca metninde herhangi bir değişim sürecine girmeden günümüze ulaşmış olmasında herhangi bir şüphe yoktur. Farklı müze ve kütüphanelerde bulunan erken dönem mushaflar da bunun somut kanıtıdır.

Genişleyen İslâm coğrafyasıyla birlikte tarihin seyri içerisinde birçok el yazması mushafın olduğu bilinmektedir. Bu mushaflardan kimisi Kur'an-ı Kerîm'in tamamını içermekte, kimisi de belirli sûre veya cüzü kapsamaktadır. Bu el yazması mushaflara ülkemizdeki kütüphanelerde de rastlanmaktadır. İlk dönemde ve sonraki yüzyıllarda yazılan mushaflar, oryantalist araştırmacıların da dikkatini çekmiş, İngiliz şarkiyatçısı Watt'ın söylemiyle "İslâm' la yapılacak entelektüel savaş için ilmî temel oluşturacak"¹⁰ argümanlara ihtiyaç duyulmuştur. Bu sebeple de Kur'an tarihi ile ilgili araştırmalar başlamıştır.¹¹ 18. yüzyılın başlarına gelindiğinde bu araştırmalar için kullanacakları kaynak olan el yazması mushafları Batı'ya taşıyan oryantalistler, 250 bin civarı eseri ele geçirmişlerdir.¹² Müsteşriklerin tenkitli bir Kur'an neşrini gerçekleştirmek için Münih'te kurdukları merkez; İkinci Dünya Savaşı sırasında bombalanması neticesinde birçok el yazması nüshanın yok olduğu ileri sürülsede,¹³ Batı'da daha birçok kütüphane ve müzede el yazması mushaf bulunmaktadır.¹⁴

1209 yılında kurulan Cambridge Üniversitesi, dünyanın en eski üniversitelerinden biri olma özelliğine sahiptir. Toplamda 15 milyondan fazla kitabın bulunduğu 100'den fazla kütüphaneye ev sahipliği yapmaktadır. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi ise Birleşik Krallık'taki Cambridge Üniversitesi'nin ana kütüphanesidir ve üniversitenin 114 kütüphanesinin en büyüğüdür. Kütüphane üniversite içerisinde genellikle "Üniversite

⁶ Bedreddin ez-Zerkeşî, *el-Bürhân fî Ulûmi'l- Kur'an*, tahk, Muhammed Fadl (Lübnan: 1972), 1/281-282; Abdurrahman Çetin, "Kur'an Kıraatlarına Yönelik Oryantalist Yaklaşımlar", *Marife Dergisi*, 3, (kış 2002), 70.

⁷ Ebû Amr Osmân b. Saîd b. Osmân ed-Dânî, *el-Mukni' fî Ma'rifeti Mersûmi Mesâhifi'l-Emsâr*, nşr. (Hâtim Salih Dâmin, Dâru'l-Beşâiri'l- İslâmiyye, Beyrut 2011.), 124; Çetin, "Kur'an Kıraatlarına Yönelik Oryantalist Yaklaşımlar", 70.

⁸ Muhammed İzzet b. Abdülhâdi b. Derviş Derveze, *et-Tefsîrû'l-hadîs: Tertibü's- suver hasebü'n-nüzûl*, (Beyrut: Dârü'l-Garbi'l-İslâmî, 2000), 1/85.

⁹ Abdurrahman Çetin, *Kur'an-ı Kerîm'in İndirildiği Yedi Harf ve Kıraatlar* (İstanbul: Ensar Yayınevi, 2023), 438.

¹⁰ Watt, William Montgomery, *Kur'an'a Giriş*, çev. Süleyman Kalkan (Ankara: Ankara Okulu Yayınları 1998), 195.

¹¹ Bu husustaki detaylı bilgi için bk. Recep Koyuncu- İdris Yiğit, "Oryantalist Bakış Açısına Göre Kıraatler: Otto Pretzl, Arthur Jeffery, Nöldeke ve Goldziher Örneği", *Marife Dergisi* 2, (kış 2022).

¹² Mustafa es-Sibâî, *el-İstîsrâk ve'l-Müsteşrikûn, mâ lehüm, vemâ aleyhim*, nşr. (Beyrut: el-Mektebetü'l-İslâmî), 74.

¹³ Abdulhamit Birişik, "Pretzl, Otto", *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Erişim 04.07.2024).

¹⁴ Fransız Milli Kütüphanesi, Alman Devlet Kütüphanesi, Metropolitan Museum of Art, Cambridge University Library, Chester Beatty, Brown University Library gibi birçok müze ve kütüphanede erken döneme ait mushaflar bulunmaktadır.

CAMBRIDGE ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN ERKEN DÖNEM MUSHAF

YAZMALARI

Kütüphanesi" olarak anılır ve yaklaşık 8 milyon dokümana ev sahipliği yapar. Bodleian ve British Library'nin aksine birçok kitap açık raf sistemiyle muhafaza edilmektedir. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi'nin resmi internet sayfasında yer alan bilgiye göre İslami el yazmaları koleksiyonu; 1630'larda Cambridge'deki Arapça biliminin kökenine dayanmaktadır. O zamandan beri koleksiyonun boyutu ve çeşitliliği büyüyerek aralarında Thomas Erpenius, Johann Ludwig Burckhardt, Edwart Henry Palmer ve Edwart Granville Browne'un koleksiyonlarının da bulunduğu 5.000'den fazla esere ulaşılmıştır. Bu yazmalar İslam dünyasının birçok yönüne, inançlarına ve öğrenimine ışık tutmaktadır.¹⁵

Batılı araştırmacıların konuya olan ilgileri küçümsenmeyecek kadar çoktur. Bu bağlamda akla gelen isimlerden birisi Fran-çois Déroche'dur. Erken dönem mushaf incelemeleri birçok araştırmaya kolaylık sağlamıştır.¹⁶ Mühim çalışmalara imza atmış diğer bir isim ise Efim A. Rezvan,¹⁷ dir. El yazması mushafların tasnifi, yazı biçimleri gibi unsurlarını incelediği "Manuscrits Islamiques de la Filiale de Saint-Petersbourg del'Institut d'Etudes orientales, Academie des Sciences de Russie"¹⁷ adlı eseri başvuru olan önemli kaynaklardandır. Ülkemizde ise el yazması mushaflar üzerine yapılan çalışmalar bulunmakla birlikte, sayısı yabancı araştırmalara oranla oldukça azdır. Tayyar Altıkulaç'ın "Günümüze Ulaşan Mesahifi Kadîme"¹⁸ isimli eseri erken dönem mushaflar ve Kur'an tarihi alanında nadir bir eserdir. Bununla beraber kadim mushaflar üzerine benzer faaliyetler mevcuttur.¹⁹ Mezkûr çalışmalar genelde bir veya birkaç mushafı inceleme üzerine olup, dış ülkelerdeki mushafların sayısı hakkında bir çalışma olmadığı görülmektedir. Bu sebeple Cambridge Üniversitesi Kütüphanesindeki el yazması mushaflar makalemizin araştırma konusunu oluşturmaktadır. Sahip olduğu koleksiyon bakımından oldukça zengin olan Cambridge Üniversitesi Kütüphanesindeki el yazma mushafları tespit etmek önem arz etmektedir. Zira araştırmamıza konu olan bu üniversitedeki yazmalar erken döneme ait olup, içlerinden birkaçının da olsa sahabe veya tâbî'n elinden çıkmış olma ihtimali heyecan vericidir. Bu mushafların her biri, Kur'an tarihine kaynaklık edecek mahiyettedir.

Üniversite kütüphanesinde bulunan ilk dönem el yazması mushaflar envanter numaralarına göre sıralanmış, sayfa ve âyet numaraları belirtilmiş, cildi, varak sayıları,

¹⁵ Cambridge University (CU), "Islamic Manuscripts", (Erişim 26.04.2024).

¹⁶ bk. Fatih Cankurt, "Erken Dönem Mushaf Araştırmaları: Yabancı Literatür", *Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi Dergisi* 8/1 (Haziran 2022), 75-90.

¹⁷ Efim A. Rezvan, "Les premiers Corans", *Manuscrits Islamiques de la Filiale de Saint-Petersbourg del'Institut d'Etudes orientales, Academie des Sciences de Russie*, (ed. Yuri A. Petrosyan, Milan, 1994.)

¹⁸ Tayyar Altıkulaç, *Günümüze Ulaşan Mesahifi Kadîme* (İstanbul: IRCICA Yayınları, 2015).

¹⁹ Konuyla alakalı benzer çalışmalardan bazıları: Fatih Cankurt, "Kadim Bir Mushaf: BNF (Bibliothèque Nationale De France) Arabe 358", *Hitit İlahiyat Dergisi* 22/2 (Aralık 2023), 631-651; Esra Gözeler, "ŞE 4141 Rulo: Türk ve İslam Eserleri Müzesinde Kufi Bir Kur'an Elyazması", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 63/1 (Mayıs 2022), 1-32; Betül Özdirek, "Qur'ân of Groningen University 'uklu Hands 468", *Tefsir Araştırmaları Dergisi* 7/Özel Sayı (Eylül 2023), 52-71; Şeyma Genan vd. "Erken Döneme Tarihlenen Katta Langar Mushafı'nın Mushaf İlimleri Bakımından İncelenmesi", *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 25/47 (Haziran 2023), 55-88.

tahmis-ta'şîr²⁰ işaretleri, tezhip süslemeleri ile sûre başlıkları hakkında genel malumata yer verilmiştir. Makalemizde mushaf hakkında verilen bilgiler, kütüphanenin yazma eserler kataloğunda mevcut malumat yanında, kendi tespitlerimize dayanmaktadır. Yazmalar detaylı bir şekilde incelenirken hem mushaf tarihi hem de hat sanatı alanına ilgi duyan araştırmacılara bir basamak vazifesi ifa edebilme hedefi gözetilmiştir.

1. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi'ndeki El Yazması Mushaf lar

1.1. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Or. 476 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi²¹ yazma eseri yüz dört varaktan müteşekkil olup, sonradan eklenen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 12,0 cm, genişliği: 19,8 cm' dir. Her sayfada 7 satır görülmüştür. Yazma, İbrahim sûresi 27. âyetten başlayıp sûre sonuna kadar tamamı, Hicr sûresi 15. âyetin ortalarından sûre sonuna kadar tamamı, Nahl sûresi ilk âyetten 61. âyetin yarısına kadar, aynı sûrenin 96. Âyetinden sûre sonuna kadar tamamı, İsrâ sûresi ilk âyetten 4. âyetin son kelimesine kadar, aynı sûrenin 37. âyetinin yarısından 107.âyetin sonuna kadar, Kehf sûresi 2. âyetin yarısından 57. âyetin ikinci kelimesine kadar, aynı sûrenin 70. âyetin yarısından 74. âyetin sonuna olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen²² malzeme üzerine yazılmış yazmada harflerde yaldızlı, sonraki dönem hareketlerde kırmızı, noktalama ve şedde işaretlerinde ise mavi mürekkep renginin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca âyet sonu işaretlerinin üç noktadan oluşan düzenli küme şeklinde olduğu söylenebilir. Tahmis işareti aynı zamanda tâ'şîr işareti olarak da kullanılmış ancak tâ'şîr işareti; içinde âyet sayısının yazdığı bir figür ile sayfa kenarında tekrarlanmıştır. Bununla beraber Nahl sûresi ve İsrâ sûresi başı öncesinden; dekoratif bir süsleme ile ayrılmakta, yaldızlı bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır. Yazma eserin ilk sayfası ile son sayfası dikdörtgen yaldızlı bir panelle süslenmiştir.

1.2. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 743.1 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri iki varaktan müteşekkildir. Cilt mevcut değildir. Yazılı yüksekliği: 18,4 cm, genişliği: 25,3 cm'dir. Her sayfada 18 satır bulunmaktadır. İlk sayfada solmalar mevcuttur. Yazma, Yusuf sûresi 8. âyetten 23. âyetin sonuna kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada ilk dönem hareketlemeleri mevcut olmakla birlikte, hareketleme ve noktalamaların sonradan eklendiği görülmektedir. Ayrıca âyet sonu

²⁰ Tahmis, her 5 âyetin sonunda, tâ'şîr ise her 10 âyetin sonunda sayfa kenarına konulan tezyini unsurlardan biridir. Bkz. Gülnur Duran, "Tezhip", *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Erişim 04.07.2024).

²¹ Hz. Peygamber'in amcası Abbas'ın soyundan gelen ve 750-1258 yılları arasında hüküm süren hânedan.

²² Hayvan derisinden yapılan yazı malzemesi. Geniş bilgi için bkz. Nuray Yıldız, "Parşömen", *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Erişim 04.07.2024).

işaretlerinin üç noktadan oluşan küme şeklinde olduğu, tahmis ve tâ'sir işareti olarak da kahverengi daire eklemesinin yapıldığı bilgisine yer verilebilir.

1.3. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 743.2 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri iki varaktan müteşekkildir. Cilt mevcut değildir. Yazılı yüksekliği: 13,4 cm, genişliği: 15,5 cm'dir. Her sayfada 5 satır bulunmaktadır. Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu varak "MS Add. 1135 Nr Yazma" ile aynı mushafa aittir. Yazma, Tâhâ sûresi 61. âyetin yarısından, 63. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde koyu kahverengi, harekelerde kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Noktalama ve âyet sonu işareti bulunmamaktadır.

1.4. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 743.3 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri iki varaktan müteşekkildir. Cilt mevcut değildir. Yazılı yüksekliği: 15,6 cm, genişliği: 18,1 cm'dir. Her sayfada 16 satır bulunmaktadır. Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu varak "MS Add. 1135 Nr Yazma" ile aynı mushafa aittir. Yazma, Sâffât sûresi 114. âyetin son kelimesinden, 154. âyetin sonuna kadar olan kısmı ihtiva etmektedir. İkinci sayfada solmalar mevcuttur.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde koyu kahverengi, düzensiz olduğu görülen harekelerde kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Noktalama ve âyet sonu işareti bulunmamaktadır. Görülebildiği kadarı ile tahmis ve tâ'sir işaretleri bulunmaktadır.

1.5. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 770 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3. yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Yetmiş dört varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir. Varak yüksekliği: 14 cm, genişliği: 22 cm, yazılı yüksekliği: 10 cm, genişlik: 15 cm'dir. Her sayfada 5 satır bulunmaktadır. Yazma, Zâriyât sûresi, Tûr sûresi, Necm sûresi ve Kamer sûresini ihtiva etmekle birlikte, bu sûrelerin baş, orta ve son kısımlarından bazı ayetler eksiktir. Rahman sûresinin ise sadece 53. 54. ve 55. ayeti yazma da bulunmaktadır.

Parşömen üzerine yazılmış mushafta ilk dönem harekelerleri mevcut olmakla birlikte, sonradan eklendiği düşünülen noktalama işaretlemeleri görülmektedir. Bütün âyet durakları altın tezhipte işaretlenmiştir. Tahmis ve tâ'sir işaretleri mavi/yeşil zemin üzerine altın harflerle yazılmış, çerçeve içindedir. Tûr ve Necm sûrelerinin başında sûre adı ve yıldızlı süsleme mevcuttur. El yazmasının ön ve arka yüzünde erken dönem geometrik süslemelerde görülmektedir.

1.6. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Or. 771 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Yetmiş iki varaktan müteşekkil mushaf cüzünde sonradan eklenen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 31,0 cm, genişliği: 22,3 cm'dir. Her sayfada 17 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Enfâl sûresi 60. âyetin ortalarından 72. âyetin yarısına kadar, Tevbe sûresi 7. âyetin ortalarından 49. âyetin sonuna kadar, İsrâ sûresi 61. âyetin ikinci harfinden 93. âyetin sonuna kadar, aynı sûrenin 108. âyetinden sûre sonuna kadar tamamı, Kehf sûresi ilk âyetten 24. âyetin yarısına kadar, aynı sûrenin 50. âyetin yarısından 82. âyetin ortalarına 102. âyetinden de sûre sonuna kadar tamamı, Meryem sûresi ilk âyetten 12. âyetin yarısına kadar, aynı sûre 35. âyetin ortalarından 75. âyetin yarısına kadar, Enbiyâ sûresi 63. âyetin son kelimesinden sûre sonuna kadar tamamı, Hac sûresi ilk âyetten 41. âyetin son harfine kadar, Fetih sûresi 11. âyetin son kelimesinden sûre sonuna kadar tamamı, Hucurât sûresi tamamı, Kâf sûresi ilk âyetten 6. âyetin yarısına kadar, Kamer sûresi 32. âyetin ortalarından sûre sonuna kadar tamamı, Rahmân sûresi tamamı, Vâkıa sûresi tamamı, Hadîd sûresi tamamı, Mücâdele sûresi tamamı, Haşr sûresi 24. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde siyah, harekelerde kırmızı, mürekkep renginin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca âyet sonu işaretlerinin üç noktadan oluşan düzenli küme şeklinde olduğu ve tâ'şir işareti olarak da içinde farklı renklerin olduğu kahverengi bir daire eklemesi yapılmıştır. Bununla beraber Kehf sûresi, Meryem sûresi, Hac sûresi, Hucurât sûresi, Rahmân sûresi, Vâkıa sûresi, Hadîd sûresi, Mücâdele sûresi ve Haşr sûresi başında kırmızı ve yeşil renklerdeki mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır.

1.7. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Or. 772 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre Abbâsî dönemi Kur'an'ından olan bu sayfalar oldukça hasar görmüş ve parçalanmıştır. Verilen bilgide; Şûrâ sûresi 82-86. ve Mâide sûresi 3-5. âyetlerini içeren mushaf parçaları 2 yapraktır.

1.8. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1111 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Yüz altmışaltı varaktan müteşekkil mushaf cüzünde sonradan eklenen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 13,3 cm, genişliği: 16,0 cm'dir. Başlangıçtaki iki sayfa hariç her sayfada 7 satır bulunmaktadır. Yazma, Fâtiha sûresi tamamı ile Bakara sûresi ilk âyetten 228. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada, bazı sayfalarda hasar görülmektedir. Okunaklı olmayan âyetlerin üzerinden siyah mürekkeple tekrar geçilmiştir. Ayet sonu işaretleri bulunmamakla birlikte, tahmis ve tâ'şir işaretlemeleri gözlemlenmektedir. Fâtiha sûresi

ile birlikte, 4-5. varaklar dikdörtgen yaldızlı bir panelle süslenmiştir. Aynı şekilde Bakara sûresi başlangıcında sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi ve süslemeler mevcuttur.

1.9. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1112 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri iki varaktan müteşekkildir. Fâtiha sûresinin tamamını ihtiva eden varaklarda cilt mevcut değildir. Deformasyon olması sebebiyle özellikle ikinci sayfanın okuması zorlaşmıştır. Sayfa kenarında süsleme görülmektedir. Varak yüksekliği: 7,7 cm, genişliği: 10,0 cm'dir. İki sayfada da 5'er satır gözlemlenmiştir.

Parşömen üzerine yazılan varaklarda kısmen ilk dönem harekeleme ve noktalama işaretleri olduğu bulunmaktadır. Âyet sonu işaretlemeleri mevcuttur.

1.10. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1114 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Dört varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir. Yazılı yüksekliği: 15,2 cm, genişliği: 22,2 cm'dir. Her sayfada 8 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Bakara sûresi 247. âyetin ortalarından 248. âyetin yarısına kadar, aynı sûrenin 254. âyetin ortalarından 255. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde koyu kahverengi, harekelerde kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Noktalar ise siyah ince uzun çizgi şeklindedir. Ayet sonlarında belirleyici bir figür, tahmis işareti olarak da sarı "ا" harfi bulunmaktadır.

1.11. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1115 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri yüz yirmi varaktan müteşekkildir. Sonradan eklenen ciltte yıpranma yoktur. Yazılı yüksekliği: 16,5 cm, genişliği: 11,5 cm' dir. Her sayfada 7 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Âl-i İmrân sûresi 10. âyetin son kelimesinden sûrenin sonuna kadar tamamı ve Nisâ sûresi başından 61. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi, harekelerde kırmızı, düzensiz olduğu gözlenen noktalamalarda ise siyah mürekkep kullanılmıştır. Ayrıca âyet sonu işareti olarak sarı yuvarlak figür, tahmis işareti olarak sarı "ا" harfi, tâ'şir işareti olarak da sarı daire etrafına renkli noktalar eklenmiştir. Bununla beraber harf üzerine konulan bu işaretlerin hepsinin sonradan yapıldığı anlaşılmaktadır. Yazmanın bazı sayfalarında harfler solmuş olup delikler ve kurt yenikleri görülmektedir. Eserin son iki sayfası dikdörtgen yaldızlı bir panelle süslenmiştir. Nisâ sûresi evvelinde, sarı renkteki bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır.

1.12. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add.1116 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu Abbasî dönemi yazma eserin H. 3.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Yetmiş dört varaktan müteşekkil mushaf cüzünde sonradan eklendiği düşünülen cilt mevcuttur. Üst kısmına eklenen notta, mushaf'ın Şam valisi Amajur'un²³ vakfiyesi olduğu belirtilmiştir. Varak yüksekliği: 12,3 cm, genişliği: 18,9 cm'dir. Her sayfada 3 satır gözlemlenmiştir. Yazma Âl-i İmran sûresinin 62. âyetinden, 89. âyete kadar olan bölümü ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılan varaklarda; kırmızı mürekkeple yazılmış ve düzensiz olarak gözlemlenen ilk dönem harekeleme ve noktalama işaretleri mevcuttur. Âyet sonlarına belirleyici bir işaret koyulmadığı, ancak tahmis ve tâ'sir işaretlemelerinin kullanıldığı görülmektedir.

1.13. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1117 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Yüz sekiz varaktan müteşekkil mushaf cüzünde sonradan eklenen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 16 cm, genişliği: 10,5 cm'dir. Her sayfada 6 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Âl-i İmrân sûresi 117. âyetin ortalarından 136. âyetin yarısına kadar, aynı sûrenin 138. âyetinin ortalarından 145. âyetin yarısına kadar, 146. âyetin ortalarından 181. âyetin sonuna kadar, 185. âyetin ortalarından 198. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde koyu kahverengi, harekelerde kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Noktalar ise siyah ince uzun çizgi şeklindedir. Ayet sonlarında belirleyici bir figür, tahmis işareti olarak sarı "ا" harfi, tâ'sir işareti olarak da yaldızlı daire bulunmaktadır. Bazı sayfalarda kurt yeniği görülmüştür.

1.14. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1118 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Dört varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir. Yazılı yüksekliği: 15,9 cm, genişliği: 23,0 cm'dir. Her sayfada 14 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Âl-i İmrân sûresi 147. âyetin ortalarından 160. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde siyah, harekelerde kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Âyet sonu işareti bulunmamaktadır. Bununla birlikte tahmis işareti olarak kırmızı bir çizgi, tâ'sir işareti olarak yaldızlı figürle beraber yanında bir işaret daha olduğu gözlemlenmiştir.

²³ Amajur el-Turki hakkında Şam valisi olması dışında fazla bir malumat bulunmamakla birlikte; Abbasî döneminde bir Türk subayı olduğu kaynaklarda geçmektedir. Bk. Wikipedia katılımcıları, "Amajur al-Turki", *Wikipedi* (Erişim 07 Ağustos 2024).

1.15. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1119 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri dört varaktan müteşekkildir. Sonradan eklenen cildin durumu stabil gözükmektedir. Yazılı yüksekliği: 11,6 cm, genişliği: 15,5 cm'dir. Her sayfada 7 satır bulunmaktadır. Yazma, Nisâ sûresi 134. âyetin yarısından 144. âyetin ortalarına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada, ilk dönem mushaflarında bulunan harekeleme işaretleri ile sonradan yapıldığı düşünülen noktalama işaretleri mevcuttur. Bununla birlikte âyet sonu, tahmis ve tâ'sir işaretlemeleri görülmemiştir.

1.16. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1120 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Elli altı varaktan müteşekkil mushaf cüzünde sonradan eklenen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 13,0 cm, genişliği: 19,2 cm'dir. Her sayfada 7 satır bulunmaktadır. Yazma, Mâide sûresi 54. âyetin ortalarından sûrenin sonuna kadar ve En'âm sûresinin başından, 3. âyetine kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada ilk dönem mushaflarında bulunan ve kelimenin irabını gösteren kırmızı renkli noktalar yanında benzer harfleri ayıran siyah renkli noktalar mevcuttur. Harfleri ayıran noktaların düzensiz görüntüsü bunların sonradan mushafa konulduğu izlenimi vermektedir. Hasarlı ve solma olan varaklarda silinen bazı harfler üzerinden tekrar geçmek sûretiyle tamir edilmiştir. Âyet sonu işaretleri olmamakla birlikte tahmis ve tâ'sir işaretlemeleri mevcuttur. Bununla beraber En'âm sûresi evvelinde, sarı mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısı yazılmıştır.

1.17. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1121 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Dört varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir. Yazılı yüksekliği: 12,6 cm, genişliği: 13,4 cm'dir. Her sayfada 23 satır gözlemlenmiştir. Yazma, En'âm sûresi 58. âyetin ortalarından 117. âyete kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi, düzensiz ve sonradan koyulan harekelerde kırmızı, aynı şekilde düzensiz olduğu gözlemlenen noktalamalarda ise kahverengi mürekkep renginin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca tâ'sir işaretlemeleri üç noktadan oluşan düzenli küme şeklindedir. Bazı kelimelerin üzerine çizgi çekilmiştir. Sayfalarda yer yer kurt yeniği ve delinmeler mevcuttur.

1.18. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1122 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Dört varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir.

Yazılı yüksekliği: 15,0 cm, genişliği: 21,4 cm'dir. Her sayfada 15 satır gözlemlenmiştir. Yazma, A'râf sûresi 172. âyetin ortalarından 195. âyetin sonuna kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde siyah, harekelerde kırmızı, mürekkep renginin kullanıldığı görölmektedir. Âyet sonu işareti bulunmamaktadır. Tahmis işareti olarak sarı "ا" harfi, tâ'şir işareti olarak da sarı daire bulunmektedir. Yazmanın iki sayfasında delinmeler gözlemlenmiştir.

1.19. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1123 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. On varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir. Yazılı yüksekliği: 27,8 cm, genişliği: 20,0 cm'dir. Her sayfada 18 satır gözlemlenmiştir. Yazma, A'râf sûresi 127. âyetin ortalarından 143. âyetin yarısına kadar, aynı sûrenin 155. âyetin ortalarından 179. âyetin yarısına, 199. âyetten de sûrenin sonuna kadar tamamı, Enfâl sûresi başından;13. âyetin ortalarına kadar, Yûnus sûresi sadece son âyeti, Hûd sûresi ilk on beş âyetini ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi -silik harfler üzerinden siyahla geçilmiş- harekelerde kırmızı, sonradan eklendiği düşünölen noktalamalarda siyah mürekkep renginin kullanıldığı görölmektedir. Âyet sonu işareti bulunmamaktadır. Tâ'şir işareti kahverengi yuvarlak içine kırmızı mürekkep şeklinde gözlemlenmiştir. Yazmanın tüm sayfalarının alt köşesinde yırtılmalar mevcuttur.

1.20. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1124 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri yüz doksan iki varaktan müteşekkildir. Sonradan eklendiği düşünölen cilt mevcuttur. Yazı yüksekliği: 17,0 cm, genişliği: 11,3 cm'dir. Her sayfada 7 satır gözlemlenmiştir. Yazma, A'râf sûresi 203. âyetin ortalarından sûre sonuna kadar tamamı, Enfâl sûresi tamamı, Tevbe sûresi tamamı, Yûnus sûresi başlangıcından 55. âyetin son kelimesine kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde koyu kahverengi, harekelerde kırmızı, sonradan ve düzensiz olduğu düşünölen noktalamalarda siyah mürekkep renginin kullanıldığı görölmektedir. Âyet sonu işaretleri sarı renkte küçük daire şeklinindedir. Tâ'şir işareti olarak koyulan iki figürün birisinde ayet sayısı bilgisi bulunmamaktadır. Bununla beraber Enfâl sûresi, Tevbe sûresi ve Yûnus sûresi evvelinde sarı renkteki bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmamaktadır.

1.21. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1125 Nr. Yazma

H. 2. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Hicaz mushaf sayfaları dört varaktan ibarettir. Varak yüksekliği: 37,5 cm, genişliği: 27,5 cm'dir. Her sayfada 23 satır gözlemlenmiştir. Cilt

CAMBRIDGE ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN ERKEN DÖNEM MUSHAF

YAZMALARI

mevcut değildir. Yazma Enfâl sûresinin 10. âyetinin ortalarından başlayıp, aynı sûrenin 72. âyetinin yarısına kadar olan kısmı içermektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada ilk dönem harekeleme ve noktalamaları kırmızı mürekkep ile âyet sonları işaretlerinin ise siyah mürekkep ile yapıldığı görülmektedir. Tahmis ve tâ'sir işaretleri mevcuttur. Tahmis işareti kırmızı bir daire, tâ'sir işareti ise kırmızı dairenin etrafında siyah noktalar şeklindedir.

1.22. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1126 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri yirmi altı varaktan müteşekkildir. Sonradan eklenen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 10,8 cm, genişliği: 16,7 cm'dir. Her sayfada 12 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Enfâl sûresi 48. âyetten sonuna kadar ve Tevbe sûresi ilk âyetten 3. âyetin yarısına kadar, aynı sûrenin 12. âyetinin ortalarından 93. âyetin sonuna kadar olan kısmı ihtiva etmektedir. 3-12 arasındaki âyetleri ihtiva eden sayfalar kopuktur.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi, hareketlerde kırmızı mürekkep kullanıldığı görülmektedir. Âyet sonu ve noktalama bulunmamaktadır. Tahmis işareti olarak yaldızlı "ا" harfi, tâ'sir işareti olarak da yaldızlı bir daire mevcuttur. Tevbe sûresi başlangıcında yaldızlı harflerle sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi verilmiş, ayrıca sayfa kenarına ve mushaf cüzünün son sayfasına kenar süslemeleri yapılmıştır.

1.23. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1127 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri on varaktan müteşekkildir. Sonradan eklenen cildin durumu stabil gözükmektedir. Yazılı yüksekliği: 12,3 cm, genişliği: 17,6 cm'dir. Her sayfada 5 satır bulunmaktadır. Yazma, Yûnus sûresi 67. âyetin ortalarından 71. âyetin sonuna kadar, aynı sûrenin 73. âyetin yarısından 74. âyetin sonuna kalan olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada ilk dönem harekelemeleri mevcut olmakla birlikte, sonradan harekeleme ve noktalamaların eklendiği görülmektedir. Âyet sonu işareti ile tâ'sir işareti mevcuttur. Birkaç âyetin ve sayfanın üst kısmına "جلس الله" kelimesi ziyâde edildiği gözlemlenmiştir.

1.24. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1128 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri dört varaktan müteşekkil olup cilt mevcut değildir. Varak yüksekliği: 12,5 cm, genişliği: 17,4 cm, yazılı yüksekliği: 8,5 cm, genişlik: 13,5 cm'dir. Her sayfada 13 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Yunus sûresi 107. âyetin son kelimesi ile başlayıp sûre sonuna kadar tamamı ve Hûd sûresi ilk âyetten 44. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmanın kenarları kırmızı bir sıvı ile lekelenmiştir. Yazmada harfler açık kahverengi, düzensiz olan noktalamalar siyah, hemzede ise sarı mürekkep renginin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca âyet sonu işareti bulunmamakla beraber tahmis işareti olarak küçük kahverengi bir daire, tâ'sir işareti olarak da büyük kahverengi daire eklenmesi yapılmıştır. Bununla beraber Hûd sûresi evvelinde kırmızı renkteki bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır.

1.25. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1129 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. On dört varaktan müteşekkil mushaf cüzünde sonradan eklenen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 16,2 cm, genişliği: 12,3 cm'dir Her sayfada 6 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Ra'd sûresi 5. âyetin ortalarından, 14. âyetin sonuna kadar olan âyetleri ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi, harekelerde kırmızı, sonradan ilave edilen şedde ve cezimde yaldızlı bir yuvarlak işaretlemesi kullanılmıştır. Ayet sonlarında sonradan eklendiği gözlemlenen tezhipli bir figür, tâ'sir işareti olarak da sayfa kenarında içinde âyet numarasının yazdığı yaldızlı çerçeve bulunmaktadır.

1.26. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1130 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre Kudüs'teki Harem-i Şerifte bulunan bu yazma eserin H. 3.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. İki varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt bulunmamaktadır. Yazılı yüksekliği: 18,7 cm, genişliği: 25,4 cm'dir. Her sayfada 18 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Hicr sûresi 96. âyetin ortalarından sûrenin sonuna kadar ve Nâhl sûresinden âyetler ihtiva etmektedir. Sayfalar hasarlı olduğu için büyük bir bölümü okunamamaktadır.

1.27. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1131 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Yirmi varaktan müteşekkil mushaf cüzünde sonradan eklenen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 14,2 cm, genişliği: 18,6 cm'dir. Her sayfada 13 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Nâhl sûresi 16. âyetin ortalarından sûre sonuna kadar ve İsrâ sûresinin başlangıcından, 35. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine Mağribî hatla yazılmış olan yazmada harflerde koyu kahverengi, harekelerde kırmızı, noktalamalarda siyah, şedde ve cezimde mavi, hemzede ise sarı mürekkep renginin kullanıldığı görülmektedir. Âyet sonu işaretleri yoktur. Ayrıca tahmis işareti olarak sarı bir "ا" harfi, tâ'sir işareti olarak da sarı bir daire eklenmesi yapılmıştır. Secde âyeti sayfa kenarına yapılan motif süslemesiyle işaretlenmiştir. Bununla beraber İsrâ sûresi evvelinde, sarı renkteki bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır.

1.28. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1132 Nr Yazma

H. 3./4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri yüz yirmi iki varaktan müteşekkildir. Sonradan eklenen ciltte yıpranma yoktur. Yazılı yüksekliği: 18,5 cm, genişliği: 12,9 cm' dir. Her sayfada 7 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Nâhl sûresi 66. âyetin ortalarından sûrenin sonuna kadar tamamı İsrâ sûresi tamamı ve Kehf sûresi başından 22. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi, harekelerde kırmızı, noktalamalarda ise siyah mürekkep kullanılmıştır. Ayrıca tahmis işareti olarak sarı "ا" harfi, tâ'sir işareti olarak da içinde âyet numarasının yazdığı yaldızlı çerçeve bulunmaktadır. Yazma da bazı sayfalarda harfler solmuş olup, üzerinden siyah mürekkeple geçilen kelimeler gözlemlenmiştir. Bununla beraber sayfaların üst kısımlarında kurt yenikleri, kimi yerde de âyetin yazılı olduğu kısma gelmeyecek şekilde yırtıklar mevcuttur. Ayrıyeten İsrâ sûresi ve Kehf sûresi başlarında, yaldızlı bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır.

1.29. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1133 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. İki varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir. Varak yüksekliği: 8,7 cm, genişliği: 15,4 cm'dir Her sayfada 17 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Nahl sûresi 66. âyetin ortalarından 91. âyete kadar olan kısmı ihtiva etmektedir. Yazma hasar gördüğü için okumak güçleşmiştir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde koyu kahverengi mürekkep kullanıldığı görülmektedir. Harekeleme, noktalama ve âyet sonu işaretleri bulunmamaktadır. Tâ'sir işareti olarak küme şeklindeki noktalara sonradan kırmızı mürekkep ile daire ilavesi yapılmıştır.

1.30. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1134 Nr Yazma

Mağribî hatla H. 4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen yazma eseri altmış sekiz varaktan müteşekkildir. Sonradan eklenen ciltte yıpranma yoktur. Yazılı yüksekliği: 13,5 cm, genişliği: 10,0 cm' dir. Her sayfada 7 satır gözlemlenmiştir. Yazma, İsrâ sûresi 2. âyetin ortalarından 21. âyetin yarısına kadar, 37. âyetin ikinci kelimesinden sûre sonuna kadar ve Kehf sûresi ilk 68 âyetini ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi, harekelerde kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Ayrıca tahmis işareti olarak sarı "ا" harfi ve tâ'sir işareti olarak içinde âyet numarasının yazdığı yaldızlı çerçeve sonradan eklenmiştir. Yazmada bazı sayfalarda harfler solmuş olup, üzerinden siyah mürekkeple geçilmiştir. Bununla beraber yazmanın hasarlı olan alt kısımlarının kâğıtla tamir edildiği gözlemlenmiştir. Kehf sûresi evvelinde yaldızlı bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır.

1.31. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1135 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri iki varaktan müteşekkildir. Cilt mevcut değildir. Varak yüksekliği: 12,4 cm, genişliği: 18,5 cm, yazılı yüksekliği: 8 cm, genişliği: 12,5 cm'dir. Her sayfada 5 satır bulunmaktadır. Yazma, Tâhâ sûresi 55. âyetten 61. âyetin ortalarına kadar, aynı sûrenin 81. âyetinden 86. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde koyu kahverengi, harekelerde kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Noktalama ve âyet sonu işareti bulunmamaktadır. Tahmis işareti mevcuttur.

1.32. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1136 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri on altı varaktan müteşekkildir. Sonradan eklenen cildin durumu stabil gözükmektedir. Yazılı yüksekliği: 10,5 cm, genişliği: 16,5 cm'dir. Her sayfada 8 satır bulunmaktadır. Yazma, Hac sûresi 22. âyetin yarısından 70. âyetin ortalarına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış mushaf cüzünün, muhtemelen üzerine dökülen sıvı sebebiyle hasar görmüş olduğu gözlemlenmiştir. Yazmada ilk dönem mushaflarında bulunan harekeleme işaretleri ile birlikte sonradan eklendiği düşünülen noktalama işaretleride mevcuttur. Âyet sonu işareti bulunmamakla birlikte tâ'şir işaretlemeleri görülmektedir.

1.33. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1137 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Doksan dört varaktan müteşekkil mushaf cüzünde sonradan eklenen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 15,2 cm, genişliği: 9,5 cm'dir Her sayfada 9 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Hac sûresi 62. âyetten sûre sonuna kadar, Mü'minûn sûresi tamamı, Nûr sûresi başından 62. âyetin ortalarına kadar, Rûm sûresi 10. âyetin yarısından sonuna kadar, Lokmân sûresi başından 16. âyetin ortalarına kadar, Secde sûresi 12. âyetin yarısından sonuna kadar, Ahzâb sûresi başından 51. âyetin ortalarına kadar, aynı sûre 56. âyetinden sonuna kadar, Sebe` sûresi tamamı, Fâtır sûresi tamamı ve Yâsîn sûresinin ilk 27 âyetini ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi, sonradan eklendiği düşünülen harekelerde kırmızı ve yeşil, noktalamalarda ise siyah mürekkep kullanılmıştır. Ayrıca âyet sonu işareti olmamakla birlikte tâ'şir işareti olarak sayfa kenarlarında renkli figür bulunmaktadır. Yazmada, özellikle son varaklar yıpranmış, okunması güçleşmiştir. Bununla beraber secde âyeti işareti görülebildiği kadarıyla mevcuttur. Mü'minûn sûresi, Nûr sûresi, Lokmân sûresi, Ahzâb sûresi, Sebe' sûresi, Fâtır sûresi, Yâsîn sûresi evvelinde sarı renkteki bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır.

1.34. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1138 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu Abbasî dönemi yazma eserin H. 3. yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Yüz seksen sekiz varaktan müteşekkil mushaf cüzü, deriden olduğu tahmin edilen koyu kahverengi bir cilde sahiptir. Ciltte deformasyon gözlemlenmektedir. Cilt kapağında hangi cüz olduğu bilgisi ile baştan iki, sondan dört sahifesinde müzehhep süslemeler mevcuttur. Varak yüksekliği: 8 cm, genişliği: 12,5 cm, yazılı yüksekliği: 4,5 cm, genişlik: 7,5 cm'dir. Her sayfada 5 satır bulunmaktadır. Yazma Mü'minûn sûresi ilk ayetten başlar 95. âyetin son kelimesine kadar gider, arada iki yaprak yırtılmış olarak görülmektedir. Aynı sûre 99. âyetten sonuna kadar mevcuttur. Nur sûresi tamamı yazılmış olmakla beraber; 21. Âyet ile 22. âyetin yarısının olduğu sayfa eksiktir. Furkan sûresinin ise ilk yirmi âyeti yazmada bulunmaktadır.

Parşömen üzerine yazılmış varaklarda harflerde siyah, harekelerde kırmızı rengin kullanıldığı görülmektedir. Sonradan eklendiği tahmin edilen altın renkli âyet sonu işaretlemeleri düzenli bir şekilde mevcuttur. Tahmis ve tâ'sir işaretleri kırmızı zemin üzerine altın harfler şeklindedir. Ayrıca sûre başlarında, sûrenin adı ve âyet sayısına dair bilgi veren yaldızlı süslemeler görülmektedir.

1.35. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1139 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Seksen iki varaktan müteşekkil mushaf cüzünde sonradan eklenen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 23,0 cm, genişliği: 16,6 cm'dir Her sayfada 17 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Mü'minûn sûresi 19. âyetin ortalarından 34. âyetin yarısına kadar, Nûr sûresi 60. âyetten sûre sonuna kadar, Furkân sûresi tamamı, Şuarâ sûresi tamamı, Neml sûresi tamamı, Kasas sûresi tamamı, Ankebût sûresi tamamı, Rûm sûresi 16. âyetin ortalarından sûre sonuna kadar, Lokmân sûresi tamamı ve Secde sûresi 6. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi, harekelerde kırmızı, noktalamalarda ise siyah mürekkep kullanılmıştır. Ayrıca âyet sonu işareti bulunmamaktadır. Tahmis işareti olarak yeşil ve kırmızı renklere figür, tâ'sir işareti olarak da aynı şekilde kırmızı ve mavi renklere oluşan daire mevcuttur ancak düzensizdir. Bazı sayfalarda harfler solmuş, kimi zaman da âyetlerin üzerinden siyah mürekkeple geçilmiştir. Furkân sûresi, Şuarâ sûresi, Neml sûresi, Kasas sûresi, Ankebut sûresi, Rûm sûresi, Lokmân sûresi ve Secde sûresi evvelinde kırmızı renkteki bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır.

1.36. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1140 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri dört varaktan müteşekkil olup cild mevcut değildir. Yazılı yüksekliği: 21,2 cm, genişliği: 14,2 cm' dir. Her sayfada 15 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Mü'minûn sûresi 26. âyetin son harfi (nûn) ile

başlayıp 46. âyetin yarısına kadar, Nûr sûresi ilk âyetin ortalarından 14. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde açık kahverengi, harekelerde kırmızı, mürekkep kullanılmıştır. Âyet sonu işareti bulunmamaktadır. Tâ'şir işareti olarak kırmızı bir daire mevcuttur. Yazmada bazı sayfalarda harfler solmuş olup, üzerinden siyah mürekkeple geçilmiştir.

1.37. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1142 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre Mağrib veya Endülüs'te H. 4/5.yüzyılda yazılmış erken dönem yazma, Batı geleneğinin karakteristik kare formatına sahiptir ve Mağribi hatla yazılmıştır. Dört varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir. Varak yüksekliği: 12 cm, genişliği: 12,5 cm, yazılı yüksekliği: 8,5 cm, genişlik: 8,2 cm'dir Her sayfada 16 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Şuarâ sûresi 199. âyetin ortalarından başlayıp sûre sonuna kadar, Neml sûresi başlangıcından 13. âyetinin yarısına kadar, Kasas sûresi 18. âyetin ortalarından 36. âyetin son kelimesine kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi, harekelerde şedde ve cezme kırmızı, hemzelerde sarı, noktalamalarda ise siyah mürekkep renginin kullanıldığı görülmektedir. Âyet sonu işareti bulunmamakla birlikte tahmis işareti olarak sarı "ا" harfi, tâ'şir işareti olarak sarı daire etrafında noktalar gözlemlenmiştir. Ayrıca Neml sûresi evvelinde, sarı renkteki bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır.

1.38. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1143 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri on altı varaktan müteşekkil olup, cilt mevcut değildir. Yazılı yüksekliği: 31,6 cm, genişliği: 23,0 cm' dir. Her sayfada 9 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Ankebût sûresi 12. âyetin ortalarından başlayıp 43. âyetin sonuna kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde ve noktalamalarda siyah, harekelerde kırmızı mürekkep renginin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca âyet sonu işaretleri sarı noktalardan oluşan düzenli küme şeklindedir. Tahmis işareti olarak sarı "ا" harfi ve tâ'şir işareti olarak da içinde âyet numarasının yazdığı yaldızlı figürün sonradan eklendiği gözlemlenmiştir. Bununla beraber yazmanın son üç sayfası dikdörtgen yaldızlı bir panelle süslenmiştir.

1.39. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1144 Nr Yazma

H. 3/4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Abbasî dönemi yazma eseri yirmi dört varaktan müteşekkil olup, sonradan eklenen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 12,1 cm, genişliği: 8,6 cm' dir. Her sayfada 4 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Ankebût sûresi 44. âyetten başlayıp

45. âyetin ortalarına kadar, aynı sûrenin 64. âyetin son kelimesinden 68. âyetin yarısına kadar, Lokmân sûresi 8. âyetten başlayıp 34. âyetin ortalarına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde siyah, sonradan eklenen hareke, nokta, şedde, cezim ve hemze de kırmızı ile yeşil mürekkep renginin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca âyet sonu işaretleri ve içinde âyet numarasının yazdığı yaldızlı figürden oluşan tâ'şir işaretleri sonradan eklendiği düşünülmektedir. Yazmanın ilk sayfasında dekoratif bir süsleme ve bazı sayfalarda kararmalar olduğu söylenebilir.

1.40. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1145 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. On altı varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir. Yazılı yüksekliği: 13,5 cm, genişliği: 17,8 cm'dir. Her sayfada 12 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Lokmân sûresi 32. âyetin ortalarından sûrenin sonuna kadar, Secde sûresinin tamamı ve Ahzâp sûresinin başından 50. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi, harekelerde ve noktalamalarda ise kırmızı mürekkep renginin kullanıldığı görülmektedir. Âyet sonu işaretleri bulunmamaktadır. Tâ'şir işareti olarak kahverengi bir daire olduğu mevcuttur. Bununla beraber Secde ve Ahzâp sûreleri evvelinde, kırmızı renkteki bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır. Secde âyeti ise sayfa kenarına "سجدة" kelimesi ilavesiyle belirtilmiştir.

1.41. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1146 Nr. Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 2/3.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Dört varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir. Sayfaların boyutuna dair bilgi bulunmamaktadır. Her sayfada 21 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Ahzâb sûresi 52. âyetten sûrenin sonuna kadar tamamı ve Sebe sûresinin ilk on âyetini ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi, harekelerde kırmızı, noktalamalarda ise siyah mürekkep renginin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca âyet sonu işaretleri üç noktadan oluşan düzenli küme şeklindedir. Tahmis işareti olarak da kahverengi bir daire eklemesi yapılmıştır. Bununla beraber Sebe sûresi evvelinde dekoratif bir çizgi olup, sarı renkteki bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır.

1.42. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1147 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. On altı varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir.

Yazılı yüksekliği: 36,0 cm, genişliği: 26,5 cm'dir. Her sayfada 16 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Yâsîn sûresi 45. âyetin yarısından 70. âyetin ortalarına kadar, Sâffât sûresi 59. âyetin yarısından 103. âyetin ikinci kelimesine kadar, aynı sûrenin 150. âyetin son kelimesinden sûre sonuna kadar, Sâd sûresi tamamı, Zümer sûresi ilk âyetten 20. âyetin ortalarına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde koyu kahverengi, harekelerde kırmızı, çizgi şeklindeki noktalamalarda ise siyah mürekkep kullanıldığı görölmektedir. Ayrıca âyet sonu işaretleri üç noktadan oluşan düzenli küme şeklindedir. Tahmis işareti içinde kırmızı ve yeşil renklerin olduğu kahverengi bir figür, tâ'şir işareti ise aynı renklerin daire şeklindeki hâlidir. Mushaf cüzünün sayfalarının büyük bir bölümü hasar görmesinden mütevellit bazı varakların tamir edildiği söylenebilir. Sâd sûresi ve Zümer sûresi başında, kırmızı renkteki bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır.

1.43. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1148 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Altı varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir. Yazılı yüksekliği: 14,5 cm, genişliği: 21,6 cm'dir. Her sayfada 16 satır gözlemlenmiştir. Mü'min sûresi 5. âyetin yarısından 18. âyetin ortalarına kadar, Zümer sûresi 68. âyetin yarısından sûre sonuna kadar, tekrar Mü'min sûresi ilk âyetten 5. âyetin yarısına kadar (mushaf yaprakları yanlış yerleştirildiği için ilk 5 âyeti Zümer sûresinin öncesinde gelmiştir), Fussilet sûresi ilk âyetten 14. âyetin ortalarına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde koyu kahverengi, harekelerde kırmızı mürekkep kullanıldığı görölmektedir. Ayrıca sonradan eklendiği düşünölen tahmis işareti yaldızlı bir "ع" harfi, tâ'şir işareti ise kırmızı ve yeşil renklerin olduğu motif şeklindeki süslemedir. Bununla birlikte Mü'min sûresi ve Zümer sûresi evvelinde yaldızlı bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır.

1.44. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1149 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Sekiz varaktan müteşekkil mushaf cüzünde cilt mevcut değildir. Varak yüksekliği: 12 cm, genişliği: 16,5 cm, yazılı yüksekliği: 8,5 cm, genişlik: 13,6 cm'dir Her sayfada 15 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Mü'min (Çâfir) sûresi 12. âyetin ortalarından 67. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir. Harflerin rengi solduğu için bazı âyetler okunamamaktadır.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde kahverengi, harekelerde kırmızı mürekkep renginin kullanıldığı görölmektedir. Âyet sonu işaretleri yoktur. Tahmis işareti olarak sarı "ع" harfi, tâ'şir işareti olarak sarı daire etrafında noktalar gözlemlenmiştir.

1.45. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 1150 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Yetmiş sekiz varaktan müteşekkil mushaf cüzünde sonradan eklenen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 15 cm, genişliği: 11 cm'dir. Her sayfada 12 satır gözlemlenmiştir. Yazma, Kamer sûresi 9. âyetin ortalarından sûre sonuna kadar, Rahmân sûresi tamamı, Vâkıa sûresi tamamı, Hadîd sûresi tamamı, Mücâdele sûresi tamamı, Haşr sûresi ilk âyetten 17. âyetin yarısına kadar, Münâfikûn sûresi 5. âyetin ortalarından sûre sonuna kadar ; Teğâbün sûresi, Talâk sûresi, Tahrîm sûresi, Mülk sûresi, Kalem sûresi, Hâkka sûresi, Meâric sûresi, Nûh sûresi, Cin sûresi, Müzzemmil sûresi, Müddessir sûresi, Kıyâmet sûresi, İnsân sûresi, Mürselât sûresi, Nebe sûresi, Nâziât sûresi, Abese sûresi, Tekvîr sûresi, İnfitâr sûresi, Mutaffifîn sûresi, İnşikâk sûresi, Burûc sûresi tamamı ve Târik sûresi ilk âyetten 9. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde siyah, harekelerde kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Ayrıca âyet sonu işaretlerinin noktalardan oluşan düzenli küme şeklinde olduğu, tâ'şir işareti olarak kırmızı ve siyah renklerden oluşan figür kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte Kamer sûresi ve Münâfikûn sûresi hariç, zikredilen diğer sûrelerin hepsinin başında; kırmızı mürekkeple sûre ismi ve âyet sayısı bilgileri mevcuttur.

1.46. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi MS Add. 2964 Nr Yazma

Kütüphane kayıtlarında yer alan bilgiye göre bu yazma eserin H. 3/4.yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Yetmiş sekiz varaktan müteşekkil mushaf cüzünde sonradan eklendiği düşünülen cilt mevcuttur. Yazılı yüksekliği: 12,0 cm, genişliği: 9,8cm'dir. Her sayfada 5 satır gözlemlenmiştir. Bu mushaf cüzü çok karışık dikilmiştir. O sebeple âyet ve sûre sıralaması oldukça farklıdır. Kehf sûresi 75. âyetten 87. âyetin yarısına kadar, 90. âyetin ortasından 105. âyetin yarısına kadar, 110. âyetin ortasından sûre sonuna kadar, Meryem sûresi ilk âyetten 2. âyetin yarısına kadar, 13. âyetin ortasından 16. âyetin son kelimesine kadar, Kehf sûresi 107. âyetin ortasından 110. âyetin yarısına kadar, Meryem sûresi 16. âyetin son kelimesinden 19. âyetin son kelimesine kadar, 22. âyetin ortasından 42. âyetin yarısına kadar, Tâhâ sûresi 72. âyetin ortasından 73. âyetin yarısına kadar, 53. âyetin ortasından 72. âyetin yarısına kadar, 88. âyetin son kelimesinden 91. âyetin yarısına kadar, Meryem sûresi 45. âyetin ortasından 61. âyetin son iki kelimesine kadar, 2. âyetin ortasından 13. âyetin yarısına kadar, 61. âyetin son iki kelimesinden 64. âyetin yarısına kadar, 73. âyetin ortasından 79. âyetin son kelimesine kadar. Tâhâ sûresi 91. âyetin ortasından 115. âyetin son kelimesine kadar, 20. âyetin ikinci kelimesinden 28. âyetin sonuna kadar, 33. âyetin son kelimesinden 53. âyetin ikinci kelimesine kadar, Meryem sûresi 69. âyetin ortasından 73. âyetin yarısına kadar, Tâhâ sûresi 75. âyetin ortalarından 88. âyetin son kelimesine kadar, Meryem sûresi 64. âyetin ortasından 69. âyetin yarısına kadar, 79. âyetin son kelimelerinden 98. âyetin sonuna kadar, Tâhâ sûresi

10. âyetin ortalarından 20. âyetin ilk kelimesine kadar, 115. âyetin son kelimesinden 135. âyetin yarısına kadar olan kısmı ihtiva etmektedir.

Parşömen üzerine yazılmış yazmada harflerde siyah, sonradan eklendiği düşünülen hareketlerde kırmızı, çizgi şeklindeki noktalamalarda siyah, hemzelerde ise yeşil mürekkep kullanılmıştır. Âyet sonu işaretlerinin sonradan eklendiği gözlemlenmiştir. Bununla birlikte Meryem sûresi evvelinde, yıldızlı bir mürekkep ile sûre adı ve âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır. Yazma eserin ilk iki ve son sayfasında müzehhep süslemeler mevcuttur.

Sonuç

Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi 5000'den fazla el yazmasını içinde barındırmaktadır. Bu eserler diğer üniversite ve kütüphanelerin aksine açık raf sistemiyle muhafaza edilmektedir. Kütüphanenin çevrimiçi kataloğunun bulunması araştırmacılara kolaylık sağlamaktadır. Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi'nin "Islamic Manuscripts" koleksiyonunda bulunan ve tarihleri H. 2/4. yüzyıl arasında değişen 46 adet el yazması mushaf'ın incelemesini yaptığımız bu çalışmada, kütüphanede bulunan erken dönem mushafları tek tek incelenerek genel fiziki özellikleri hakkında mâlûmât verilmiştir. Bu yazmaların bazıları tam mushaf vasfında, bazıları ise mushaf cüzü niteliğindedir. Buna sebep olarak mushafların tarihin akışı içerisinde gerek el değiştirmelerden gerekse istilâ ve afetlerden dolayı tam olarak korunamadığı söylenebilir. Makalemize konu olan yazmaların sayfa bakımından en az olanı "iki" varaktan, en çok olanı ise "yüz doksan iki" varaktan müteşekkildir. Mushaf cüzlerinin çoğuna sonradan cilt eklendiği görülmektedir. İncelediğimiz yazmaların içinde deforme olan sâhifeler olsa da genel itibari ile varakların okunaklılık oranı yüksektir. Ancak bazı sayfaların kopmuş olmasından dolayı çoğu sûrede bütünlük yoktur. Sûre başlarında sûrenin ismi ile âyet sayısına dair bilgi bulunmaktadır. Yazmalarda kullanılan malzeme parşömen olup, bazı sayfalarda kurt yenikleri gözlemlenmiştir. İncelediğimiz mushaf cüzleri kûfî hatla yazılmıştır. Kimi mushaflarda ciltleme hataları sebebiyle sûrelerin tertibinde değişiklik olmuştur. Koleksiyonda çoğunun hangi tarihte yazıldığını gösterecek bir kayıt yoktur. Bunun tek istisnası H. 262 tarihli vakfiye kaydı taşıyan 1116 envanter numaralı mushafdır. Kütüphanedeki en eski tarihli bu yazma, ilk sayfasındaki kayda göre Şam Valisi Amajur tarafından vakfedilmiştir.

Çalışmada ele alınan mushaf yazmalarının her biri, kendi başına bir değer niteliğinde olup müstakil araştırmalara konu edinilebilir. Özellikle erken dönem mushaf özelliklerinin daha fazla görüldüğü H. 2/3. dönem mushafları öncelikli hedefimiz olabilir. Müsteşriklerin bu sahada verdikleri çabaları da dikkate alırsak, erken dönem el yazması mushaflar üzerine detaylı çalışmalar yapmanın lüzumu ortadadır. Çalışmamız, alana ilgi duyan araştırmacıların zikredilen mushaf yazmalarından hem kemiyet hem de keyfiyet yönüyle haberdar olmasını temin, bu noktada yapılacak çalışmalar içinse basamak vazifesi ifa edecek nitelikte bir kaynak olarak sunulmuştur.

CAMBRIDGE ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN ERKEN DÖNEM MUSHAF
YAZMALARI

Etik Beyan: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Yazar(lar) / Author(s): Sümevra Gürpınar (%50) – Fatih Cankurt (%50)

Finansman / Funding: Yazarlar, bu araştırmayı desteklemek için herhangi bir dış fon almadıklarını kabul ederler. / The authors acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Kaynakça

- Ahmed b. Hanbel, Ebû Abdillâh eş-Şeybânî. *Fedâilu's- Sahâbe*. nşr. Vasiyyullâh Muhammed Abbas. II Cilt. Beyrut: Muessesetu'r- Risâle, 1404/1983.
- Altıkulaç, Tayyar. *Günümüze Ulaşan Mesahifi Kadîme*. İstanbul: İrcica Yayınları, 2015.
- Birişik, Abdulhamit. "Pretzl, Otto". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 04.07.2024. <https://islamansiklopedisi.org.tr/pretzl-otto>
- Cankurt, Fatih. "Kadim Bir Mushaf: BNF (Bibliothèque Nationale De France) Arabe 358". *Hitit İlahiyat Dergisi* 22/2 (Aralık 2023), 631-651.
- Cankurt, Fatih. "Erken Dönem Mushaf Araştırmaları: Yabancı Literatür". *Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi Dergisi* 8/1 (Haziran 2022), 75-90.
- CU, Cambridge University. "Islamic Manuscripts". Erişim 26.04.2024. <https://cudl.lib.cam.ac.uk/collections/islamic/1>
- Çetin, Abdurrahman. "Kur'an Kıraatlarına Yönelik Oryantalist Yaklaşımlar". *Marife Dini Araştırmalar Dergisi* 2/3 (Aralık 2002), 65-106.
- Çetin, Abdurrahman. *Kur'an-ı Kerim'in İndirildiği Yedi Harf ve Kıraatlar*. İstanbul: Ensar Yayınevi, 2023.
- Dânî, Ebu Amr Osman b. Said. *el-Mukni' fi Ma'rifeti Mersûmi Mesâhifi'l-Emsâr*. nşr. Hâtim Salih Dâmin, Dâru'l-Beşâiri'l-İslâmiyye, Beyrut 2011.
- Derveze, Muhammed İzzet b. Abdülhadi b. Derviş. *et-tefsîrû'l-hadis: Tertîbü's-suver hase-bü'n-nüzûl*. Beyrut: Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, 2. Basım, 2000.
- Duran, Gülnur. "Tezhip". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 04.07.2024. <https://islamansiklopedisi.org.tr/tezhip#2>
- Genan, Şeyma vd. "Erken Döneme Tarihlenen Katta Langar Mushafı'nın Mushaf İlimleri Bakımından İncelenmesi". *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 25/47 (Haziran 2023), 55-88.
- Gözeler, Esra. ŞE 4141 Rulo: Türk ve İslam Eserleri Müzesinde Kufi Bir Kur'an Elyazması. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (Mayıs 2022) 63/1
- Hamîdullah, Muhammed. *Kur'an-ı Kerim Tarihi*. çev. SalihTuğ, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1993.
- Hâzin, Alaeddin Ali b. Muhammed b. İbrâhim el- Bağdadî. *Lübübü't- te'vil fi meani't tenzil tefsîrû'l-Hâzin*, Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l İlmiyye, 2010. 1/9.
- İbn Ebû Dâvûd, Süleymân es-Sicistânî. *Kitâbü'l-Meşâhif*. nşr. Muhammed b. Abduh. Kahire: el-Fârûku'l-Hadîse, 1423/2002.
- İbn Ebû Şeybe, Ebû Bekir. *el-Musannef*. nşr. Sa'd b. Nâsir eş-Şetrî. XI Cilt. Riyad: Dâru Kunûzî İşbilyâ, 1436/2015.
- Koyuncu, Recep - Yiğit, İdris. "Oryantalist Bakış Açısına Göre Kıraatler: Otto Pretzl, Arthur Jeffery, Nöldeke Ve Goldziher Örneği". *Marife Dini Araştırmalar Dergisi* 22/2 (Aralık 2022), 559-584.
- Maşalı, Mehmet Emin. "Mushaf" maddesi. *TDV İslâm Ansiklopedisi* Ankara: TDV Yayınları-11, 2020.
- Montgomery Watt. *Kur'an'a Giriş*. çevr. Süleyman Kalkan. Ankara: 1988.
- Özdirek, Betül. "Qur'an of Groningen University 'uklu Hands 468'". *Tefsir Araştırmaları Dergisi* 7/Özel Sayı (Eylül 2023), 52-71.
- Rezvan, Efim. "Les premiers Corans", *Manuscrits Islamiques de la Filiale de Saint-Petersbourg del'Institut d'Etudes orientales, Academie des Sciences de Russie*, ed. Yuri A. Petrosyan, Milan, 1994.
- Sibâi, Mustafa. *el-İstişrâk ve'l-Müsteşrikân, mâ lehüm, vemâ aleyhim*. neşr. Beyrut: el-Mektebetü'l-İslâmî, ts.
- Şulul, Kasım. "Cem'ü'l-Kur'ân (Kur'ân-ı Kerim'in Mushaf Haline Getirilmesi)". *Siyer Araştırmaları Dergisi* 1 (Aralık 2016), 11-55.
- Yıldız, Nuray. "Parşömen". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 04.07.2024. <https://islamansiklopedisi.org.tr/parsomen>
- Zerkeşi, Bedreddin Muhammed b. Bahadır b. Abdullah. *el- Bürhân fi Ulûmi'l-Kur'an*. tahk. Muhammed Fadl. Lübnan;1972.
- Kur'an (Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi, İslâmî El Yazmaları, MS Or.476) <http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-OR-00476/1>
- Kur'an (Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi, İslâmî El Yazmaları, MS Add.743.1) <http://cudllib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-00743-00001/1>

CAMBRIDGE ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN ERKEN DÖNEM MUSHAF

YAZMALARI

Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.743.2)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-00743-00002/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.743.3)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-00743-00003/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.770)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-OR-00770/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.771)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-OR-00771/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.772)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-OR-00772/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1111)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01111/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1112)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01112/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1114)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01114/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1115)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01115/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1116)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01116/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1117)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01117/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1118)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01118/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1119)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01119/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1120)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01120/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1121)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01121/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1122)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01122/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1123)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01123/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1124)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01124/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1125)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01125/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1126)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01126/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1127)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01127/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1128)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01128/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1129)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01129/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1130)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01130/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1131)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01131/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1132)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01132/1					

Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1133)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01133/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1134)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01134/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1135)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01135/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1136)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01136/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1137)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01137/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1138)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01138/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1139)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01139/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1140)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01140/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1142)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01142/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1143)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01143/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1144)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01144/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1145)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01145/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1146)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01146/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1147)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01147/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1148)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01148/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1149)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01149/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.1150)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01150/1					
Kur'an	(Cambridge: Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi,	İslâmî	El	Yazmaları,	MS	Add.2964)
	http://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-02964/1					